

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hšt. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisli se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

S 1. dnem meseca oktobra začne „Slov. Gospodar“ četrto ali zadnje četrťletje. Komur je torej s tem dnevom potekla naročnina, prosimo ga uljudno, da obnovi v pravem času svojo naročbo. Do konca t. l. stane še „Slov. Gospodar“ 65 kr.

Naročnina pošlje se najlaglje s poštno nakaznico upravištvu „Slov. Gosp.“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Upravišstvo.

Sijajno zmagali!

V ponedeljek, dne 21. septembra so vsi naši deželnozborski kandidati za kmečke občine sijajno zmagali. Hvala Bogu! Slava vrlim slov. volilcem! — Očividno sta se veselili »Neue Freie Presse« in graška »Tagespost« nerodnega dopisa »Mlačnost pri volitvah«, ki ga objavil »Slov. Narod« dne 7. septembra. Tudi višji gospodje v Gradcu so ta članek brali ter si roke meli, rekoč: Se že vidi, da za slovenskimi voditelji ne stoji več slov. ljudstvo. Toda kako krasno se je vendar v ponedeljek pokazalo, da našim političnim vodnikom slov. ljudstvo popolnoma zaupa!

Toliko za uvod, ne da bi koga hoteli žaliti, saj danes naše srce ne more občutiti nobenega srda, ampak navdaja ga le odkrita radost! Zdaj pa sporočimo o volitvah, kakor so se vršile v posameznih volilnih okrajih. Posamezne okraje postavimo tako, kakor so zadnjič v oklicu »Slovenskega društva« bili natisnjeni. Volitev:

I. v Mariboru. Le-ta skupina obsega oba okraja mariborska in okraja št.-lenarški in slov.-bistriški. Vrli slov. volilni možje so izvolili: g. Franca Robiča z 210 in vlč. g. Mihaela Lendovškega s 165 glasovi. Franc Girstmayr je ostal v manjšini s 75 in dr. Hans Schmiderer z 29 glasovi. V tem volilnem okraju so nemškutarji letos gotovo zadnjokrat svojo srečo poskusili.

II. v Celju. Tu so volili možje iz okrajev: Celje, Konjice, Šmarije, Laško, Vransko in Gornjigrad. Gosp. dr. Ivan Dečko je dobil 247 glasov in g. dr. Jožef Serneč 245 glasov, nasprotnika sta ujela samo 8 in 7 glasov. Pred šestimi leti pa je v tem volilnem okraju vseh 253 volilcev glasovalo soglasno za slov. kandidata.

III. na Ptuj. Možje iz okrajev: Ptuj in Rogatec volijo na Ptuj in prišlo jih je 154 na volišče ter so, izvzemši znanega žametinskega Visenjaka, vsi volili dosedanega poslanca, g. dr. Franca Jurtela.

IV. v Ljutomeru. Volitev se tu vrši za okraje gornjeradgonski, ljutomerski in ormoški. Prišlo je 111 volilnih mož, ki so soglasno volili g. dr. Franca Rosina za svojega zastopnika. Pri zadnjih deželnozborskih volitvah je nasprotni kandidat dobil še 38 glasov,

tokrat pa se nemškutarji niti niso upali prikazati na volišče.

V. v Slov. Gradcu. Okraji: Slov. Gradec, Šostanj in Marenberg volijo si dež. poslanca v Slov. Gradcu, ter so si izbrali g. Ivana Vošnjaka s 86 glasovi izmed 87. V teh treh okrajih je bila res vzgledna disciplina. Zadnjič sta nasprotno kandidata dobila po 15 in 28 glasov, tokrat pa je izvolitev bila enoglasna. Vsa čast krepkim možem!

VI. v Brežicah. Semkaj so došli volilni možje iz okrajev: Brežice, Sevnica in Kozje. Kar jih je zavednih mož in takih je bilo 98, dali so glasove č. gosp. Jožefu Žičkar-ju, Bizeljčani in drugi »politični otroci« pa 25 glasov g. Ivanu Balonu. Č. g. Jož. Žičkar je torej bil z velikansko večino izvoljen.

Iz tega poročila se vidi, da smo štajarski Slovenci res sijajno zmagali, da še prej nikoli tako. Velik političen napredek se vidi v slov.-graškem, ljutomerskem, posebno pa v mariborskem volilnem okraju. Pred šestimi leti je g. Fr. Robič dobil 158, letos pa že 210 glasov od 251 volilcev. Naši poslanci se bodo torej lahko sklicevali na voljo slov. ljudstva na štajarskem ter mu prej ali slej priborili vsaj najvažnejše pravice v Gradcu.

Vse za vero, dom, cesarja!

„Kristus in socijalna demokracija.“

(Konec).

II.

Socijalist piše: »Mi priznavamo, da ne odobramo današnji zakon, kajti dandanes se ne ženijo ljudje iz ljubezni, temveč zavoljo denarja. Mi želimo tudi, da se razdružitev zakona olajša.« Dalje: »Imata li kmečka mož in žena toliko časa, da bi se veselila skupnega življenja?« Čudno, kmečka zakonska sta ves dan skupej pri delu in pri jelu in vendar »nimata časa...?« Ali ne napreduje množenje človeštva na kmetih tako, kakor v mestih? Ali bi naj, ako »nimata časa«, se »razdružila« in šla vsak svojo pot ter si vzela čas za nesramno življenje: on bi naj šel v kako tovarno blizu »cigarare«, ona pa k židu, da jo proda v kako nesramno hišo, kjer bo »imela čas?« Otroci pa bi naj bili sirotljeji, in »varuhi« bi spravili zemljišče na boben... Taka razdružitev je pač prejasna, prelepa slika »svobodne ljubezni«. In če se bi smela oba zopet oženiti z drugima... potem zopet ločiti in oženiti v tretjič... kaj pa z otroki prejšnjih zakonov? Vemo pa, da je Kristus zakon posvetil in tudi ne more nobena zveza biti slajša, kakor krščanski zakon, kateri veže do smrti!

III.

»Kristus torej ni poznal razločka med narodi« — Tako piše socijalist; zraven pa navede, da je ozdravil

tudi hčer kananejske žene, »ki ni bila judovskega rodu«, neče pa videti v tem, da je ob tej priložnosti Zveličar sam se izrazil, da bi, ker je tujka, ne bila deležna te milosti; samo vera in zaupanje jo je rešilo. Sploh imamo veliko primerov, da je Kristus narodnost svoje matere cenil in spoštoval, ter da je le iz usmiljenja do revnega človeštva, katero je odrešit prišel, enake milosti skazoval »tujcem«, — pa še le, ko so bili rojaki že »nasičeni«. Ker je Zveličar tolikokrat pokazal ljubezen do naroda, katerega hči je bila njegova presveta mati; — ker se je razjokal, misleč na usodo glavnega mesta, v katerem je vladal dvojni duh, duh napuhnjene samoljubnosti židovskih velikašev, ki niso imeli srca za priprosti narod, in duh gospodovskih Rimljanov, svestih si moči svoje, katerim se tudi ni usmilil priprosti narod, duha ponižnosti in zaupanja na božjo pomoč pa je bilo malo in — sam Zveličar se je razjokal, akoravno po Očetu ni pripadal nobednemu narodu. Ljubezen do naroda in domovine nas uči sam Zveličar, kakor tudi vse sv. pismo stare in nove zaveze. (Rimlj. IX., 3, Mojz. XXXII.) Naša srca se je tudi ne smejo braniti, ker je sveta in naravna.

IV.

Ako socijalna demokracija res spolnjuje drugo zapoved: »Ljubi svojegega bližnjega, kakor samega sebe«; — prve zapovedi, itak sama priznava, da ne izpolnjuje, — kako pa more potem očitno propovedovati boj in uničenje onim, kateri so drugačnega mišljenja ter se pozivati v svojem krivem nauku na to, da je Kristus prinesel na zemljo — meč! Zveličar je dejal: »Mir vam zapustim, svoj mir vam dam!« socijalist pa sam prerokuje: »Mogoče je, da še pride do krvavih prizorov« zaradi socijalne demokracije. Oh, poznamo nove Voltérje, Mirabô-je in tovariše. Kmetje pa jim ne bodo šli nikoli na limanice.

Neduhovnik.

Cerkvene zadeve.

† Prof. Jož. Lendovšek v spomin!

(Dopis s Koroškega.)

Hvaležni koroški Slovenci so dné 9. sept. obhajali spomin moža, ki si je za ves slovenski narod, osobito pa za koroške Slovence pridobil zelo mnogo zaslug, spomin prerano umrlega profesorja Jožefa Lendovškega. Dné 23. sept. je minolo leto, odkar smo ga položili v hladni grob, rana pa, ki jo je zapustila njegova smrt, se še ni zacelila, marveč jo še bridko čutimo. Da se preblagega pokojnika spominjamo v molitvah in sv. mašah ter mu odkrijemo nagrobni spomenik, smo se zbrali omenjenega dné na prijaznem Dvoru, kjer počivajo Lendovšekovi ostanki.

K slavnosti je došlo precej ljudstva in slovenskih odličnjakov duhovskega in posvetnega stanú. Imenujemo le: preč. g. stolni školastik Lamb. Einspieler, č. g. prof. Tomo Zupan, drž. posl. Ant. Koblar, dež. posl. Greg. Einspieler, prof. Sim. Rutar in mnogo drugih. Došle goste je pri slavoloku na Dvoru z navdušenimi in pristrénnimi besedami sprejel vrli kmečki fant Vošpernik. Cerkvena opravila je ob obilni asistenci vodil preč. g. Lamb. Einspieler. V kratkem govoru je mestni kaplan Jos. Rozman omenjal mnogih zaslug blagega pokojnika, in njegovega neumornega delovanja za Boga in domovino. Nato je sledilo opravilo na grobu. Petje je oskrboval prav izvrstno kvintet ljubljanskih gg. pevcev pod vodstvom g. Štamcarja.

Po cerkvenem pravilu bi se bil imel vršiti slavnostni shod Ciril-Methodove podružnice za Rožek in okolico. Slavno c. kr. okr. glavarstvo beljasko pa shoda ni

dovolilo, ker razsaja menda v Rožeci (2 uri oddaljeno) davica! Nalezljive bolezni so postale na Koroškem že »moderne«; kjer se kakšnemu mogočnemu paši ne ljubi dovoliti kakega shoda — katol. ali slovenskega, dekretira kar črez noč, da je v tamošnjem kraju kuga, in shod se tako prav »postavno« prepové. Dokaz temu so: Pokrče, Vetrinj in sedaj še Dvor. Res, vedno več se približujemo turškim razmeram!

Opoludne je bil skupen obed na preprijaznem Malem Strmcu, odkoder je krasen razgled po Vrbskem jezeru in zgornjem Rožu. Tu je pokojnik Lendovšek najraje prebil svoje proste ure, tu je tudi zatisnil svoje oči. Prijazni vrt je bil lepo okinčan s slavolokom, zelenjem in podobami cesarske dvojice in pok. Lendovškega. Le-to je lepo naslikal naš domači slikar, vrli g. P. Markovič v Rožeci, ki je oskrbel tudi vso dekoracijo — Pri obedu so se govorile običajne napitnice. Hvaležno smo se spominjali jeklenega značaja, neumorne delavnosti, nesebičnega rodoljubja, po katerih lastnostih se je tako lepo odlikoval pokojnik. Naj bi bil nam v izgled, nam vsem! Ko se je zmračilo, so umetalni ogenj in švigajoče rakete naznanjale daljši okolici, kako Slovenci slavijo slavnega moža.

„Jedna se Tebi je želja spolnila,
V zemlji domači da truplo leži“.

— glasi se napis na nagrobnem spomeniku Lendovškemu. V slovenski zemlji, katero je vsikdar tako iskreno ljubil, počivajo zemeljski ostanki, nam pa je nepozaben njegov spomin. Mir njegovi duši!

—rn—

Nekaj posebnega.

Nič nismo bolje pogrešali, nego knjige, pisane našim slovenskim materam, da jim kaže, kako je deco vzgajati po našem vzornolepem slovenskem geslu. Sedaj jo imamo. Zove se »Materino delo za Boga in domovino«; za Slovenke priredil jo je Simon Gregorčič ml., v izvirniku je namreč pisana hrvaški; dobiva se v Gorici v »Goriški tiskarni A. Gabrščka« in velja 70 kr. Knjiga je tako polna krasnih mislij, da se ne dá plačati, in pisana tako lepo, da je ni moči odložiti; kogar ta knjiga ne navduši, v komur ta knjiga ne užge ognja svete ljubezni do Boga in do domovine, kdor se pri tej knjigi more vzdržati solz, ta nima srca. Možje, bralna društva! Takoj si dajte poslati to prekrasno knjigo (bralna društva po več komadov); žene jo naj berejo, v župniji naj roma od matere do matere; devet škofov jo je najlepše priporočilo, a Bog jo naj blagoslovi, da bo obrodila obilen sad!

Mili darovi za družbo vednega česčenja.

Marija Snežna 22 gld., Neimenovani 20 gld., Gotovlje 8 gld., Sv. Alojzij v Mariboru 6 gld., Razbor pri Slov. Gradu 12 gld., Trbovlje 13 gld., 80 kr., Sv. Peter niže Maribora 16 gld., Sv. Martin pri Vurbergu 12 gld., Sv. Križ nad Mar. 5 gld., Olimje 9 gld. 65 kr., Škale 7 gld., Solčava 7 gld. 50 kr., Gornjigrad 9 gld. 61 kr., Sv. Martin pri Slov. Gr. 17 gld. 80 kr., Ljutomer 18 gld. 63 kr., Sv. Lenart pri Vel. Ned. 1 gld. 80 kr.

Gospodarske stvari.

Sadje po zimi.

Žlahtno sadje, ki se čez zimo shranjuje, ostane dalje časa brez pogreška, če se od prvega začetka ravna z njim previdno in pametno. Glavna stvar je, da se sadje hrani v temnem postoru, kjer se toplota ne premenjava preveč, ampak ostaja približno vedno enaka.

Prezračevati se morajo taki prostori le, če je res treba, kedar je že močno mokrotno v njih. Pač pa je umestno, da se v kleti, v kateri je sadje, večkrat zažge kos žvepla. Žvepleni sopar ugonobi trose (Sporen) in male, nevidljive glive ter varuje na ta način sadje pred gnilobo.

Nadalje so mora že takrat paziti na sadje, kedar se spravlja ali prevaža v shrambo. Bolj ko ravnaš z njim opasno, dalje ostane lepo in dobro. Nakopičeno ne sme biti, rahlejšje hruške se še druga druge dotikati ne smejo. Jabolka pa se smejo naložiti, a vendar ne na predebelo. Kajti če jih je na pol metra visoko, ne morejo se več pregledovati. Sadje, ki se čez zimo shranjuje, mora se namreč prav pogostokrat skrbno pregledati in prebrati. Če kateri sad le količkaj gnije, mora se odstraniti, da ne okuži drugih, kar se le prehitro in prerado zgodi, ker gospodarji na to le premalo pazijo. Miši in podgane ne smejo blizu sadja. Kjer jih čutiš, le pasti jim nastavi, naj se polové.

Ni pametno, ako se na police pod sadje položi slama, kajti na mokrotnih prostorih prime se slame prehitro gniloba in od slame se je navzame tudi sadje. Če že ne gnije, dobi vsaj zaduhel, plesniv okus, ki močno škoduje kakovosti in dobroti sadja. Najboljše je, če se naloži kar na gole deske. — Torej ni brez dela in brez truda, če se hoče sadje v redu ohraniti čez zimo. Zato pa tudi nekaj nese in izda, če imaš spomladi jabolka ali hruške najboljše sorte, lepo in okusno ohranjene na prodajo.

Sejmovi. Dne 28. septembra v Cmureku. Dne 29. septembra v Šoštanju, Marenbergu, na Vranskem in Pilšanuju.

Dopisi.

Iz Konjic. (Zbor »kat. pol. društva«.) Petindvajset let je naše društvo že izpolnilo, a imelo je malo tako važnih zborov, kakor je bil dne 20. sept. Po skupnem prizadevanju društvenega odbora in njegovih društvenikov delavskega stanu se je posrečilo na dan, ko se je slavil 47. rojstni dan našega mil. knezoškofa, ustanoviti »Katol. delavsko podporno društvo« za Konjice in okolico. Vsprejala so se primerna pravila, ki se pošljejo visoki c. kr. vladi, da jih odobri. V kakih štirih tednih si zamore novo društvo že voliti svoj odbor ter začeti blagonosno delovati. Mil. knezoškofu v Maribor se je rojstvo tega društva poročalo po brzojavu. Mil. vladika so blagovolili to skromno poročilo tako milostljivo vsprejeti, da so brzojavno poslali mlademu društvu svoj višjepastirski blagoslov. Zato upamo, da bode to novo društvo bujno rastlo ter obilo zlahtnega sadu obrodilo. — Društveni g. prvomestnik je poročal o pismu g. c. kr. poljedelskega ministra, grofa Ledebur-ja, ki izraža svojo nado, da se mu posreči »združenimi močmi« hudo stiskanim kmetovalcem pripomoči k boljšemu kruhu po kmečkih zdrugeth. Naš g. tajnik je spregovoril prav podučljivih besed o delavskem stanu in delav. vprašanju, č. gospod. blagajnik nam je podal zanimiv »razgled po svetu«. Konečno je še g. podpredsednik vnovič opozarjal kmete na novo postavo, po kateri se ima zemljarski katastar pregledati. Do konca marcija 1897 je treba trajnih kulturnih sprememb naznaniti, da se prvih deset let po zboljšanju zemljišča davek ne vzviša, marveč da se mu zemljarina še zniža. Zborovanje je trajalo poldrugo uro, čeravno je naš č. gospod. prvomestnik kot podpredsednik »podružnice družbe rdečega križa« moral pred časom nas zapustiti ter se peljali na Prekrat, kjer se je slovesno vlagal sklepni kamen v »Kristijanišče« ali bolnišnico, katero je dala

svetla kneginja Kristijana Windisch-Grätz postaviti s pomočjo konjiške podružnice družbe rdečega križa. Zbor se je završil s krepkim trikratnim »živio«-klicem na sv. očeta, na svelega cesarja, pa tudi na našega mil. knezoškofa Mihaela.

Iz Ljutomera. (Volitev deželnega poslanca) se je dne 21. sept. mirno in častno izvršila: izvoljen je soglasno dr. Franc Rosina. Dasiravno še je komaj leto dni odvetnik v Ljutomeru, pridobil si je po svojih zmognostih in govorniškem daru mnogo prijateljev celo v gornjeradgorskem okraju, in zato so ga na priporočilo tukajšnih narodnjakov in slovenskih zaupnih mož vsi zaporedoma volili, smo dvanajst gornjeradgorskih apostolov in vodja kimovcev od Velike Nedelje so izostali, ker narodnemu kandidatu niso hoteli dati glasu, drugega pa niso imeli, ker bi se itak vsaki osmešil, kateri bi nastopil. Po hitro dovršeni volitvi so se zbrali vsi volilci v gostilni g. Vaupotiča, kjer so se z navdušenimi govori in napičnicami nekoliko časa navduševali ter slavili novega poslanca in izgledno volilno disciplino tega okraja.

Izpred Maribora. (Poglejte Francelna!) V zadnji številki »Slov. Gospodarja« je bilo brati slovensko pismo, katero je poslal Franc Girstmayr volilcem mariborskega, lenarškega in bistrškega okraja, da se jim priporoča za poslanca. Pismo je bilo slovensko, torej je Girstmayr priznal, da so volilci Slovenci. Na stenah mariborskega mesta se to dni lahko bere veliko tiskan poziv na nemške volilce (Deutsche Landtagswähler!) mariborske; v tem se volilcem toplo na srce polaga, naj le strogo nemško volijo, in sicer dr. Jožefa Schmidererja. Ta poziv je med drugimi »rajhovci« podpisal tudi Franc Girstmayr, ki se je ob enem slovenskim volilcem ponujal za poslanca. Vidite ga, nekoga v ovčji koži! Sicer pa je stvar manj zvita, kakor neumna. Vendar, Slovenci, zapomnite si Girstmayrja in Girstmayrjevce sploh za drugokrat!

Od Velike nedelje. (Socijalno, narodno vprašanje.) [Konec.] Zdaj je začel g. logar loviti živino, ki prodré skoz nezagrajene in sprhnele plotove na grajsko zemljišče, in uboge posestnike zganjati v Ormož na sodišče, kjer bi se naj ostro kaznovali. G. logar, zakaj pa si ne daste graditi plotov? Bomo jih menda po vaši pameti morali mi graditi? Pa ne samo v gospodarskem oziru se bije hud boj med gospodom logarjem in kmetom, ampak tudi v narodnem. G. Nädler si na vse kriplje prizadeva, Veliko Nedeljo in celo njeno okolico popolnoma pomčuriti. V to svrhu služi mu pred vsem nemško gasilno društvo, katerega si je pred par leti sam osnoval. Tukaj si on nabira zanesljivih vojščakov, da bi mu pomagali, vzeti velikonedeljsko trdnjavo. Glejte, že si je pridobil kakih 36 do 40 mož (?), že jim je iztrgal iz srca ono milo in drago materinščino, s kojo jih je dojila pridna slovenska kmetica; mogoče, da že jim je tudi sveto vero iztrgal, od koje je vedno in posebno dandanes odvisna blaginja prebivalstva. Nedeljsčani! Ali vas ni sram, da barantate s svojo materinščino, da ste podlaga tujčevi peti, ali ne veste, da ste sinovi milega slovenskega naroda, kojemu se ne smete nikjer in nikdar izneveriti, ali ne veste, da ste dolžni, ta svoj rod toliko bolj ljubiti, kolikor je od drugih manj srečen in manj čislán? Nedeljsčani! Ravno vi, kateri ste pri tem nemčurskem društvu — ki je bolj politiško, kakor pa gasilno društvo — ravno vi ste krivi, da se sedaj tako grdo ravna z našimi kmeti. Ako torej hočete, da se stanje zboljša, pustite to društvo in njegovega protektorja, g. logarja Nädlerja! Okleniti se vaših narodnih bratov, pridnih Trgoščancev in njihovega slovenskega gasilnega društva in recite jim: Bratje, sprevidimo, da smo bili zapeljani na kriva pota in postali

janičarji našega ljudstva; a zdaj hočemo storiti, k čemur nas opominja slavni pesnik:

„Bratje, v kolo se vstopimo,
Roke, srca k zvezi zdaj!
Glasno tu si prisezimo
Ljubav bratsko vekomaj!

Iz Žetal. (S šolskim podukom) smo pri nas končali, a večina šol rogaškega okraja še nadaljuje s podukom vsled šolskih zamud med letom zavoljo nalezljivih boleznij. Otroci so zopet prosti, veselo skačejo za svojo čredo, prepevaje — nemške pesmi. Das Röslein auf der Haide, Abschied, Frühzeitiger Frühling itd. odmeva po naših dolinah, da je veselje. Pravijo, da se pri nemških pesmih krave bolj debelijo in to je posebno dobro letos, ker so sejmi zaprti, bodo pa šle na vago za mesarja. Za vse to pa gre hvala g. učitelju Rupniku, kateri je iz teutonskih gozdov, pardon, od kranjske meje k nam privandral. Omenjeni gospodič se kaj rad ponaša s svojo narodnostjo, posebno v svoji domovini v Reichenburgu, pa nemškutari na naši popolnoma slovenski šoli, kjer ni nemškega otroka, kakor morebiti nobeden slovenskih učiteljev. Otroci morajo pozdravljati nemški, moliti nemški, kakor da bi bili všolani tam kje za Gradcem. Ponemškutarjen je tudi ves šolski poduk, s katerim nam muči ubogo deco. Cerkevno in narodno petje, ki blaži srca otroška, mu je deveta briga. Pač so omilovanje vredni otroci, ki morajo poslušati takega učitelja. Kar bi jim hasnilo v življenju, tega se ne bodo naučili, ker ne morejo povsem slediti poduku, tistih par nemških fraz bodo pozabili, pa bodo taka zabita tesla, kakor bi nikdar šole znotraj ne videli. Dobro vemo, kam meri tako nemškutarjenje v šoli. Pri nas so razmere take, da se s tem prikupi tistim, ki morejo pomagati »na više«. Pa obžalujemo, da se to godi na škodo naših otrok. Pač žalostno, ako si človek ne more drugače pomagati do boljšega blagostanja, kakor po efijaltevi-judeževi poti! Kar se molitve tiče, se bodo storili potrebni koraki, da se bo zopet v žetalski šoli prihodnje leto molilo slovenski, če bo to ljubo g. Rupniku, ali ne. Zato mu svetujemo, naj se v počitnicah zopet pridno uči slovenskega očenaša.

Z Radla. (Zborovanje) Ciril-Methodove podružnice v Vuhredu. Živahno zanimanje za slovensko stvar v marenberški okolici kaže, da Slovenci niso zaspali, temuč gredo na svetlo. Bivali so od nekdanj v tem okraju Slovenci, a bili so tihi in mirni tako, da so velenemci in slovensko-nemški janičarji mislili, saj se ne bodo nikdar gibati začeli. Zdaj je pa taka sprememba, da se že nemškemu Mihlu hlače tresejo. Na zborovanje Ciril-Methodove podružnice so prišli blagi rodoljubi od vseh krajev. Iz Marenberga, Remšnika, Trbonja, Vuze-nice, Sv. Antona, Ribnice, Brezna, Vuhreda in celo iz Št. Lovrenca. Goste nagovoril je J. Ž. in hvalo izrekel za mnogoštevilno obiskanje. Posebno hvalo zaslužijo gospoda Nerata tamburaši, ki so imeli tudi krasen kvartet, ki nas je iznenadil z ljubkim popevanjem milih slovenskih pesmij. G. Neratu in vsem gospodom in gospodičnam pristrčna hvala in prošnja, naj nas drugo leto zopet razvedrijo! Razvedroval nas je tudi blagi rodoljub Pišanec, železniški uradnik, ko nam je v igri predstavljal »Silvestva«. — Istinito moramo priznati, da je bila udeležba prav sijajna in za ta okraj velevažna. Na drugo leto vabimo že naprej vsakega rodoljuba, naj pride v lepi marenberški okraj, ki je naš in bo tudi naš ostal.

Iz Krčevine pri Ptuj. (Naše kmetijsko bralno društvo) je imelo v nedeljo, 13. dne sept. svoj redni občni zbor pri g. Jožefu Vilčniku-u na Grajeni. G. predsednik Zupančič pozdravi vse društvenike in mnoge prijatelje društva, povdarjajoč, da je društvo dejansko izvrševalo svojo geslo: »Vse za vero, dom,

cesarja.« S hvaležnostjo in veseljem izražal je ob prvem občnem zborovanju, da se ljubav za to naše društvo veselo razširja. Konečno je izražal željo, da bi dal Bog, da bi bil današnji 1. občni zbor za razvoj našega društva plodovit in v to svrhu je otvoril zborovanje ter dal besedo g. poročevalcu, ki nas je podučeval o najnovejših postavah gledé potov, cest, itd. Predsednik se nato zahvali za govor, kar ljudstvo z živio-klici pritrdi. Društveni tajnik, g. Šentjurec, poroča o delovanju našega društva. Društvo ima 94 udov ter je priredilo 3 veselice s sodelovanjem društvenega mešanega zbora. Tajnikovo poročilo je bilo navdušeno sprejeto. Izreka se zahvala rodbini Erjavčevi. Na-to poročla blagajnik o društvenem premoženju in sicer je imelo društvo 69 gld. 90 kr. dohodkov in 68 gld. 59 kr. troškov, tedaj se ostane prebitka 1 gld. 31 kr. G. Skuhala javi v imenu rač. pregledovalcev, da se staremu odboru dá absolutorium in zahvala izreče. Knjižničar g. Krivec poroča, da je društvo naročeno na 8 časopisov in si nakupilo 50 mladinskih spisov, kateri so društvenikom posebno ugajali. Na predsednikovo prizadevanje in prošnjo poslali so nam razne knjige »Družba sv. Mohora« »Slov. Matica«, »Družba sv. Cirila in Metoda« itd. Društvo ima sedaj 340 knjig — razposodilo se je med letom 900. Za novo društveno leto so vsklikom voljeni: Predsednikom: g. Dragotin Zupančič, za odbornike: gg. Krajnc Janez, Vilčnik Jožef, Šentjurec Silvester, Potrč Franc, Lah Franc in namestnikom pa Bezjak Ignacij in Simonič Franc. Društveni mešani zbor zapel je med kakor, tudi pri zabavnem delu marsikatero mično narodno pesmico. S plačevanjem društvenine je bil prvi del končan. Prvo zdravico napil je g. predsednik našemu presvetlemu cesarju Francu Jožefu I. Zapela se je cesarska pesem. Nadalje je napil g. krčmarju Vilčniku za dobro potrežbo in vsem navzočim, želeč jim najboljšo zabavo.

Iz Celja. (»Dijaška kuhinja«). [Dalje.] Darovali so p. n. gg.: Stoklas M., dekan v Braslovčah, 5 fl.; Widgay Ig. v Mariboru, 1 fl. 50 kr.; Jug Alojz v Rušah 1 fl.; Posojilnica v Mozirju, 25 fl.; Stabuc J., pri Sv. Urbanu, 1 fl.; dr. Napotnik Mihael, knezoškof, 10 fl.; dr. Muršec Josip v Gradcu, 10 fl.; Lednik Anton, župnik v Ločah, 10 fl.; Strelec Franc v Bukovcih, 50 kr.; Zupančič Jak., pri Sv. Ožbaltu, 1 fl.; Srčnih Franc v Judenburgu, 1 fl.; Pivec Štefan, kaplan v Rečici, 1 fl. 50 kr.; Završnik Franc v Judenburgu, 2 fl.; Koren Ivan Šoštanj, 1 gld.; Marčič Franc v Slov. Gradcu, 50 kr.; Eller Franc, učitelj na Zili, 2 fl.; pošt. kontrolor Vavpotič Alojzij na Dunaju, fl.; 3 fl.; Vaupotič Olga na Dunaju, 2 fl.; Reš Franc pri Sv. Miklavžu, 50 kr.; Sket Ant. v Dramljah 1 fl.; Remic Franc pri Sv. Martinu nad Mozirjem, 2 fl.; Podgoršek Jožef, krčmar v Št. Jurju ob juž. žel., 2 gld.; Janžekovič Jožef v Vildonu, 1 fl. 50 kr.; Čater Ivan na Dunaju, 1 fl.; Janžekovič Vido, kaplan v Čadramu, 1 fl.; dr. Rudolf v Konjicah, 5 fl.; Hajšek Anton, kanonik in dekan v Slov. Bistrici, 10 fl.; Kranjc Franc, nadučitelj, nabral na Kozinčevem godu v Slivnici, 6 fl. 5 kr.; dr. Klasinec, odvetnik v Gradcu, 10 fl.; dr. Klasinec, med slov. kegljaleci nabrano svoto 11 fl.; Levičnik Valentin, c. kr. davk. nadzornik v Gornjem Loži, 2 fl.; Rožman Alojzij, kaplan kostrivniški, 10 fl.; Sovič pri Sv. Lovrencu, 5 fl.; Mack J. na Bizelj-skem, 1 fl.; Drobnik Ivan na Laškem, 3 fl.; Zacherl Davorin v Cmureku, 1 fl.; Piško Vido pri Sv. Marku pri Ptuj, 50 kr.; Ljubša M. v Gradcu, 1 fl.; Leskošek Andrej in Bizjak J. v Judenburgu, 2 fl. 50 kr.; Javšovec Franc, superijor pri Sv. Jožefu nad Celjem, 5 fl.; Agrež Franjo, nadzornik državne trtnice v Pišecah, 1 fl.; Wisiak Ivan, umirovljeni učitelj v Remšniku, 1 fl.; Venedig Vilibald, župnik v Ormožu, 2 fl.; Pikel Jožef, kaplan

pri Sv. Jakobu, 9 fl.; Detiček Ivan v Polčanah, 1 fl.; Zdolšek And., župnik pri Sv. Štefanu, 5 fl.; Škrjanc Matija, kaplan v Vitanji, 3 fl.; Posojilnica v Brežicah, 20 fl.; Hvalec M. v Jurkloštru, 5 fl.; Par Valentin, župnik v Gotovljah 3 fl.; Serajnik Lovro, nadučitelj v Prihovi za Mico Flis 1 fl. in za Maliko Mlaker 50 kr.; Repolusk M., kaplan v Lučah, 2 fl.; Kern Chr. v Šoštanju, 5 fl.; Pečnik F., kaplan v Braslovčah, 2 fl.; Krušic Jak., župnik pri Sv. Andražu, 5 fl.; Zdešar Lovrenc na Glincah pri Ljubljani, 5 fl.; Ogrizek Franc, župnik v Črešnjicah, 2 fl.; Turkuš Štefan, župnik v Sromljah, 5 fl.; Kardinar Jožef, kaplan na Dobrni, 2 fl.; Gregorec Lavoslav, kanonik, drž. posl. pri Novi cerkvi, 10 fl.; Bokalič Janko v Pilstanju, 50 kr.; Baš Lovro, c. kr. notar v Celju, 5 fl.; Cerjak Jožef, kaplan v Rogatcu, povodom otvorjenja slovenske gimnazije, poslal od naslednjih gg. nabrane svote: Ogrizek Janez, trgovec pri Sv. Križu, 6 fl.; Cilenšek Alojz, župnik, 5 fl.; Višnar Franc, kaplan, 5 fl.; Roškar Martin, kaplan, 5 fl.; dr. Jurtela Fran, odv. v Šmarji, 1 fl.; Fras Anton, prof. v Gorici, 1 fl.; in med kegljavci nabranih, 1 fl. 50 kr.; vkup 30 fl. 50 kr.; g. Zupanc Janez, velepos. v Gaberji, 5 fl.; Vavken Janko, tajnik Južno-štaj. hran. v Celju, 2 fl.; Prebitek od Boštjanovega venca 4 fl. 84 kr.; Cerjak Jožef, kaplan v Rogatcu, 5 fl.; Hüth Karol, c. in kr. vojni župnik v Zagrebu, 3 fl.; Rojnik v Gradcu, 1 fl.; Jezovšek Mihael, c. kr. notar na Vranskem, 5 fl.; J. Lipeš, c. kr. ravnatelj v pok. na Vranskem, 2 fl.; Apat Ivan, veleposestnik v Pondori, 2 fl.; Vošnjak Bogomil, dijak v Celju, 1 fl.; Kukovetz-Sturman Anton v Št. Vidu pri Ptui, 50 kr.; Herle Anton, pos. v Solčavi, 1 fl.; Geršak Vincenc, župnik na Vranskem, od vesele družbe na gostiji, 6 fl.; Vogrin Matija pri Sv. Miklavžu pri Ormožu 50 kr., Degen Franc na Bizeljskem, 50 kr. (Dalje prih.)

Iz Celja. (Pri premiranju konjev) so nagrado ali premijo dobili sledeči konjerejci: a) za kobile: Premšak 80 kron, Dobovišek 30 k, Črešnar 30 k, Permoser 20 k, Kožuh 15 k, vsi od Vojnika, Zupanc v Grobelnem 20 k, Obreza pri Sv. Vidu 15 k, Voh v Konjicah 20 k, Ratej iz Zafosta 15 k. b) Za mlade žrebice: Marguč v Kolačnem 50 k in kolajno ali medaljo, Napotnik v Tepini 30 k in kolajno, Turnšek v Gorici 30 k in kolajno, Zupanc 30 k, Lipovšek v Ložnici 20 k, Kresnik na Teharji 15 k, Obreza od Sv. Vida 10 k, Žohar v Tepini 20 k, Salobir v Dobji 20 k, Pušnik v Dobji 20 k, Skale v Žičah 15 k. c) Za dveletne žrebice: Bankman v Levcu 50 k in kolajno, Zupanc pri Sv. Vidu 30 k in kolajno, Mirkov od Celja 30 k in kolajno, Jančič od Celja 30 k, Bračič v Konjicah 30 k, Potočnik pri Sv. Pavlu 20 k, Grobelnik v Gotovljah 10 k, Šribar v Dražinjvesi 20 k. d) Za enoletne žrebice: Čepel 50 k in kolajno, Permoser 30 k in kolajno, Okorn 30 k, vsi v Škofljivesi, Lipovšek pri Celju 30 k, Ježovnik v Arnjivesi 10 k, Krešnar v Tepini 10 k, Metičar pri Sv. Vidu 10 k.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Dne 18. sept. je bilo vpričo Nj. veličanstva svetlega cesarja skupno ministersko posvetovanje. — Državni zbor se snide dne 1. oktobra. Na dnevnem redu prve seje je domovinska postava in poročilo kazenskega odseka o postavi v varstvo volilne svobode. — Grof Badeni namerava ustanoviti v državnem zboru močno stranko veleposestnikov.

Češko. Mladočeški poslanci se snidejo v Pragi na razgovor dne 29. sept. — Vašaty bode izključen iz mladočeškega kluba, ker je napadal Eimov govor, naj

se Čehi pridružijo Poljakom. — V nedeljo je bil v Toplicah shod vseh nemških mest in okrajev, da ustanovijo zalogo v korist nemških manjšin.

Štajarsko. V ponedeljek nemški konservativci niso bili tako srečni, kakor mi Slovenci. Zgubili so mandata v Brucku in Muravi. Torej imajo sedaj konservativci samo 10 poslancev, liberalci štiri, nacionalci enega. Vrli Kaltenegger pa je slavno zmagal zoper Morreta.

Koroško. Pri deželnih volitvah kmečkih skupin so Slovenci priborili tri poslance, torej enega več kakor poprej, nemški konservativci samo enega, kakor poprej, nemški nacionalci pa deset. Slovenci so se vzgledno držali. Slava! Znani nemškutar dr. Abuja je propadel. Izvrstno!

Kranjsko. »Narodni dom« v Ljubljani je dodelan in bode v kratkem z velikimi slavnostmi otvorjen. — Zoper dr. Šusteršiča kandidira krščansko-socijalni Slovenec dr. Gregorič in liberalce Lenarčič. — Dne 15. okt. bode v Novem mestu važen shod vinorejcev.

Primorsko. V Trstu je bila podoba žalostne Matere božje v nedeljo slovesno kronana. Bili so navzoči goriški nadškof in štirje škofje. — Goriško politično društvo »Sloga« ima dne 1. oktobra občni zbor. — V »Slogine« šole v Gorici hodi 500 slov. otrok, v Podturn pa samo pet.

Ogersko. Državni zbor se razpusti začetkom oktobra meseca. Kacih 14 dni pozneje bode pa že volitve, pri katerih bo gotovo tu in tam kri tekla. — Te dni sta v Budapešti zborovala poljedelski in mirovni shod. Kaj posebnega nista sklenila, zlasti ne v prid kmetom, ker je bilo veliko židov zraven.

Bosna. Minister Kallay je izdelal za pravoslavno cerkev nov pravilnik, ki ga je carigradski patrijarh že potrdil. Zoper ta pravilnik so pa vsi pravoslavni, ker ne pustijo, da bi njihova cerkev prišla popolnoma pod državno oblast. — V Nevesinju v Hercegovini sta se sprla madjarski in hrvaški bataljon. Več vojakov je ranjenih, štirje hrvaški pa ubiti.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče so v posebnem pismu izjavili, da posvečevanje angleških duhovnikov ni veljavno ter opominjajo angleške razkolnike, naj se vrnejo k sv. katališki cerkvi.

Italijansko. Crispijev sin bi moral radi velike goljufije pred sodišče, pa jo je popihal v Ameriko. — General Baldissera se te dni odpelje v Masovo v Afriki.

Francosko. Provansansko prebivalstvo je začelo glasno zahtevati, naj se njihovem jeziku, ki je precej različen od francoskega, dajo vse pravice v cerkvi, šoli in uradu.

Angleško. Potovanje ruskega carja na Angleško ima tudi političen pomen, ker se je car dolgo razgovarjal z ministerskim predsednikom, Salisburyjem. — Slavni Gladstone se veliko poteguje za pravice ubogih armenških kristijanov v Turčiji.

Rusko. Vlada je sklenila nato gledati, da se nikjer preveč Nemcev ne naseli, posebno ne ob meji, ker bi to bilo nevarno o vojskinem času.

Srbsko. V radikalni stranki je nastal na radost vlade razpor. Mnogo radikalcev je pristopilo k vladini stranki. Ali bode to na korist Srbije, ne vemo.

Turško. Pretekli teden je v Carigradu na sultanovo povelje bilo je vse pripravljeno, da se na dano znamenje začne splošno klanje Evropecev in da se predmestje Pera začne bombardirati. Sultan je rekel, da se morajo pokončati vsi kristijani in razrušiti celo mesto, čim se tuje brodovje prikaže v Dardanelah.

Špansko. Na Filipinskih otokih, v vshodni Aziji, se ustaja vedno bolj razširja. Te dni so se ustaši po-

lastili pokrajine Cavite ter napadli več samostanov in ubili 13 menihov.

Afrika. Papeževemu poslancu Makariju je rekel kralj Menelik: »Papež je oče nas vseh in ima pravico nam pisati in izražati svoje želje. Mi se še vidimo in o tej stvari govorimo obširneje«. — Imenitno sudansko mesto Dongolo so Angleži dobili v svojo oblast.

Za poduk in kratek čas.

Madjari in njih navali na slov. Štajar.

(Zgodovinski spominki; piše M. Slekovec.)

(Dalje.)

Sledil mu je kot kralj Andrej, bratranec sv. Štefana, a tudi on se je imel vojskovati z domačini uporniki, ki so l. 1052. zopet na slov. Štajar prihruli ter se polastili Ptuja. Precej let je potem mesto z okolico zdihovalo pod kruto oblastjo nenasitljivih Ogrov. Še le nadškofu Konradu (1120—1147) se je posrečilo, pogoditi se z Ogri, da so mu vrnilo Ptuj. Toliko več pa je imela trpeti okolica, ki je vsled tega celó podivjala.

Okoli l. 1160. so začeli Ogri okoli Ptuja zopet zelo rogoviliti in potem še celó mesto oblegati. Tolika predrznost je solnograškega ministerijala Friderika Ptuiškega hudo razkačila. Mahoma je zbral svoje vojnike ter je odpodivši sovražnika, odvzel Ogrom vso zemljo do izliva Pesnice v Dravo, katero so še bili v lasti imeli. Kralj Gesa II. se je zaradi tega pritožil pri solnograškem nadškofu Eberhardu I. ter zahteval, naj nadškof Friderika pokara in v prihodnje enako početje zabrani.¹⁾

Po smrti ogerskega kralja Bele III. (23. apr. 1196), se je med njegovima sinoma, Emerikom in Andrašem vnela večletna borba, v kateri je imel tudi slov. Štajar zopet trpeti.

Ko je namreč Andraš, ki se je bil z orožjem vzdignil zoper svojega brata, kralja Emerika, premagan utekel k avstrijskemu vojvodi Leopoldu, napadli so Ogri slednjega dežele. Tudi na slov. Štajar so l. 1199. prihruli ter zlasti v Ljutomerskih goricah hudo razsajali. Toda Friderik Ptuijski jih je s pomočjo nemških vitezev, ki so se ravno takrat iz Palestine vračali, namreč pri Veliki Nedelji slavno premagal, jim odvzel plen ter priboril ves velikonedeljski okraj, namreč Veliko Nedeljō, Ormož, Središče in Sv. Miklavža z Ljutomerskimi goricami, kar je do takrat še pod Ogersko spadalo.

Te lepe, a zelo zupuščene kraje je Leopold pridružil Štajarski, podložnike pa prepustil ptuijskim gospodom. Slednji so nje kmalu potem s polovico desetine izročili nemškemu knížnikom ki so pri Veliki Nedelji ustanovili še zdaj obstoječo komendo nemškega reda.²⁾

V prvi polovici 13. veka so se vršili, kakor na Ogorskem, tako tudi na Štajarskem veliki prevrati. Na Ogorskem so se za kralja Bele IV. naselili Kumani, ki so sicer pred Mongoli iz Ruskega bežali, a ko so slednji na Ogersko prihruli, ž njimi pustošili in po letih deželo pomadjarili. Kumanski madjarizem je poplaval Ogersko in za nekaj časa tudi Štajarsko.

Ker po žalostnem koncu Friderika Bojevitiga, poslednjega vojvode iz hiše Babenberške, ki je v bitki z Ogri ob Litavi dne 15. junija 1246. l. našel smrt, Štajarska ni imela postavnega vladarja, prisvojili so si jo l. 1251. Ogri. Toda z ogersko vlado so bili štajarski plemenitniki zelo nezadovoljni. Zlasti jih je razžalil kraljev namestnik na Štajarskem, ki je Štajarce zaničljivo imenoval kupljene služabnike ogerske. Zato so se dne 7.

maja 1253 v Ljubnem na gornjem Štajarskem posvetovali z deželnimi stanovci in so češkega Otokarja II. izvolili za deželnega vojvodo. Vsled tega je ogerski deželni glavar, grof Štefan Šubic iz Zagreba, moral Štajarsko zapustiti. Pa še v tistem letu je poslal kralj Bela, hoteč na vsak način pridobiti Štajarsko za svojega sina Štefana, omenjenega grofa Šubica z veliko armado zopet na Štajarsko. Ta je začel Ptuj z vso silo oblegati. Pa preden še je mesto prišlo Ogrom v oblast, je Friderik Ptuijski s pomočjo Seifrida Marenberskega sovražnika nepričakovano napadal in pregnal. Na prigovarjanje papeževo sklenil se je v Budi dne 3. aprila 1254. l. mir, po katerem je Štajarska pripadla mladoletnemu sinu ogerskega kralja, Štefanu, Avstrija pa češkemu Otokarju II. Radi mladoletnosti novega vladarja štajarskega, Štefana, upravljal je Štajarsko imenovani Štefan Šubic iz Zagreba. Ali ž njim je bilo ljudstvo kmalu zopet nezadovoljno, zlasti pa plemenitaši, ker Ogri niso hoteli potrditi njih pravic, pač pa so vsako še tako neznatno upiranje takoj s silo ukrotili.

Najbolj pa je Štajarce razkačilo brezozirno postopanje proti Seifridu Marenberskemu. Po nedolžnem zarote obsojen, bil je poklican v Gradec pred deželno sodnijo. Ker pa ni ob določenem času prišel, odpravil se je grof Štefan mahoma z vojaško trumo v Marenberg ter je začel Seifrida v njegovem gradu oblegati. Pa Hartnid Ptuijski je zbral nezadovoljne deželane ter je s plemenitniki Dravske doline udaril nad oblegovalce. Grof Štefan je komaj utekel v Maribor, a tudi od tod ga je Hartnid Ptuijski podil proti Borlu, kjer bi ga bil najbrž živega zasačil, ako bi ne bil srečno Drave preplaval in na Ogersko utekel. Tam se je pri kralju in vojvodi pritožil zoper Štajarce, zlasti pa zoper Hartnida Ptuiškega.

Kralj Bela, razkačen čez toliko nezvestobo, ukaže sinu Štefanu, naj se v precejšno armado takoj poda pred Ptuj ter naj ne miruje, dokler mesta in gradu ne dobi v svojo oblast. Hartnid Ptuijski je sicer l. 1258. oboje z velikim pogumom branil in odbijal sovražne napade, a dolgo se ne bi bil mogel držati. O pravem času je prišel Ulrik, bivši sekovski škof, kot solnograški nadškof iz Rima, kjer je bil palj prejel, pred Ptuj. S seboj je prinesel pismo Ogrom naklonjenega papeža, in vsled tega je bilo mesto Ptuj z gradom izročeno Ogrom, Hartnid Ptuijski pa je moral plačati 1500, ali kakor trdijo drugi, celo 3000 mark v srebru. (Dalje prih.)

Smešnica. Ko Lukarjev Nace dolgo in nepremično gleda na telegrafne žice, vpraša ga sosed: »Nace, zakaj pa vendar gledaš na telegraf?« — Nace odgovori: »Veš zato: naš bogati župan je danes svojemu sinu poslal telegrafično denar, in jaz čakam, kedaj da denar tukaj mimo smukne, morda kak goldinarček dol pade!«

Razne stvari.

Domače. (Sinóda) ali cerkveno zborovanje za našo škofijo se začne prih. ponedeljek, popoldne ob 4. uri s slovesno procesijo iz škofijske palače v cerkev sv. Alojzija ter se konča v petek s skupnim sv. obhajilom.

(Deželnozborska volitev v Mariboru.) Včeraj je edini kandidat dr. Jožef Schmidler dobil samo 482 glasov, dasi so mnogi kar na komando morali na volišče, n. pr. učitelji in učiteljice. Skoro tri četrtine mariborskih volilcev je ostalo doma, kar dovolj jasno kaže, kako da marajo za dr. Schmidlerja in da se prihodnjič mora postaviti nasproten kandidat!

(V mestni skupini) Slov. Gradec, Slov. Bistrica, Marenberg itd. je včeraj zmagal znani Lenko iz

¹⁾ Muchar, Gesch. Steierm., IV., 435.

²⁾ Muchar, Gesch. Steierm., V., 31.

Št. Petra v Savinjski dolini. Dr. Eduvard Glančnik je sijajno propadel, ker »purgarji« ne marajo za »Kmetškega prijatelja«.

(Lepo število glasov) je včeraj dobil naš kandidat g. J. Kočevar v skupini Ptuj-Ormož-Ljutomer-Središče in Rogatec, namreč 257 glasov, med tem ko je dr. Kokoschinegg zmagal s 364 glasovi. Naš kandidat je dobil vse glasove v Središču (132) in večino v Ljutomeru, na Ptuj samo 20, v Rogatcu pa le tri.

(V Celju) je g. Dragotin Hribar dobil 56, Stallner 375, katerega je tudi okrajni glavar grof Attems volil. Vse skupaj je g. Hribar dobil 318 glasov, Stallner pa zmagal s 568. V tej skupini smo Slovenci tokrat gotovo za kacic sto glasov nazadovali. Slovenci, prevdarimo to!

(Celjski pešpolk št. 87), čigar imetelj je bil doslej princ Hohenlohe Schillingsfürst, je dobil novega imetelja in ta je podmaršal pl. Roszkovski, zapovednik v Przemyslu na Gališkem.

(Na slov.-nemški gimnaziji v Celju) je lani stopilo 90 učencev, dočim jih je letos vstopilo samo 45. Na nemški gimnaziji pa je v prvi razred stopilo letos 65 učencev. Kje tiči vzrok, da slov. učni zavod bolj ne proevita?

(Iz Ormoža.) V nedeljo popoldne so se cesar pripeljali s posebnim vlakom v Čakovec k manevrom. Med raznimi gosti, ki so prišli tudi iz Štajarja pozdravit Nj. veličanstvo, bil je tudi č. g. Vilib. Venedig, župnik iz Ormoža, katerega je cesar prav laskavo nagovoril.

(Kontrolni zbori) se letos v Slov. Gradcu vršé tudi dne 4. in dne 11. oktobra, torej v nedeljo. Čudno, da pri ondotnem okr. glavarstvu ne vedó, kdaj da je nedelja!

(Na mariborski c. kr. gimnaziji) je v prvi slov. paralelki sedaj 73 dijakov. — Pri vsprejemni skušnji je letos slovenskih dečkov padlo 30 (trideset), nemški pa samo eden. Čudno!

(Mariborski c. kr. okrajni glavar) je pri deželnozborski volitvi dne 21. sept. izbral vse tri ude volilne komisije iz nemškutarske stranke. Zoper to je g. Fr. Robič takoj protestoval. Ker vemo, da je g. glavar Kankovsky navadno Slovincem pravičen, je to storil gotovo na višje povelje.

(Poročil) se je dne 16. septembra v slavni romarski cerkvi v Petrovčah g. Krajnc, učitelj na Paki, z gosp. poštno upraviteljico Bizjak.

(Slana) je bila v ponedeljek po mnogih krajih v gornji Savinjski dolini. Ojstrica je bela. Tudi po mnogih drugih občinah je slana ajdino posmodila.

(Pozor!) Na Paki že zidajo, kakor smo svoječasno naznanili, tovarno za porcelan in aluminij. Podjetnik, dr. Bayer je bojda žid; zato je pa neumljivo, da je z njim v društvu celó znani celjski narodnjak! Gorje nam, ako se bodo židje v naše kraje utihotapili!

(Grozdje) v okolici Pake letos vsled mrzlih dnij in nočij počasneje zori, kakor druga leta. Le izabela je že zrela.

(Otroka) je v gozdu odložila neka nečloveška mati v Št. Andražu nad Polzelo. Na srečo ga je neka žena, pobirajoča lesnike, našla še živega.

(Iz Mozirja.) Pri premovanju konj v Mozirju so prejeli prva darila posestniki iz gomilske okolice. — Novo poslopje za gasilno orodje dobi požarna bramba na Rečici v gornji Savinjski dolini.

(Povozil) je dne 18. sept. na cesti pri Vojniku neki voznik, ki je vozil deske, nepoznano, kacic 60 let staro žensko, da je na mestu obležala mrtva.

(Samomor.) V Celju se je dne 18. sept. obesil Jožef Polter, hlapec pri tamošnjem mesarju in hotelirju Juriju Straussu, iz neznanega uzroka.

(Vlada nam je nasprotna!) G. vladni zastopnik v Ljutomeru, pl. Supancich, se je pri deželnozborski volitvi kmečkih občin obnašal v obče nepristransko; čudno se je Slovincem dozdevalo le to, da je poskusil od začetka kar tri najbolj odločne Bračkovce v volilno komisijo imenovati; toda ti niso bili navzoči.

(Iz Gornjega grada.) Odločilen dan volitve v okrajni zastop gornjegrajski bode 30. septembra. — Regulacija Savinje se bode izvršila do mosta pri Sv. Frančišku v gornji Savinjski dolini.

(Pri vojaških vajah) na štajarsko-ogerski meji je obnemoglo oni teden od kranjskega pešpolka štv. 17 okoli 60 mož in trije so takoj umrli.

(Pri gornjegrajskem sodišču) je res neki mož iz šostanjskega okraja hotel poizvedeti o zapuščini Dreotovi, govoril je samo s kancelistom, kateri pa dotičnih aktov ni našel in dotična oseba je odšla, ne da bi kaj opravila.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Alojz Rožman, bivši kaplan v Kostivnici, je umrl pri svojih starših, na Krapju pri Ljutomeru. Naj v miru počiva! — Č. g. Janez Horjak, kaplan v Vojniku, pride v Marenberg, ker je ondotni kaplan, č. g. Ignac Hauptmann, zaradi bolehnosti moral stopiti v začasni pokoj.

Društvene (Dijaški kuhinji v Mariboru) so darovali č. g. Anton Lacko, župnik pri Sv. Križu na Murskem polju, 2 gld., gospa Alojzija Rošker v Mariboru 1 gld., č. g. Jarnej Frangež, kaplan pri Kapeli, 1 gld. in neimenovan v Ljutomeru 50 gld. Bog plati!

(Društvo odvetniških in notarskih uradnikov na spodnjem štajarskem) naznanja, da se bode njega I. občni zbor vršil v nedeljo, dne 4. oktobra ob 1½3. uri popoldne v Celju v zgornjih prostorih hotela »pri Kroni« z nastopnim dnevnim redom: 1. pozdrav udov in došlih gostov, 2. prečitane in odobrenje pravil, 3. volitev društvenega vodstva, 4. razni nasveti.

(Radinsko kolesarsko društvo) priredi v nedeljo, dne 27. sept. ob 1½5. uri popoldne dirko s prav zanimivim vspreedom. Nekoliko čistega dohodka se daruje pogorelcem v Hrastju.

(Južnoštajerska hranilnica v Celju.) Denarni promet je znašal do 1. julija 1,434.462 gld. 85 kr., lani v tem času je znašal 651.099 gld. 10 kr., torej se je promet letos povišal za 783.363 gld. V ravnateljstvo za prihodnjo letno dobo bili so izvoljeni gg.: Jurij Detiček, L. Baš, dr. Jur. Hrašovec, dr. J. Serbec, Drag. Hribar, dr. Hinko Šuklje, M. Vošnjak, dr. J. Vrečko, dr. A. Brenčič in dr. F. Babnik. Predsednik je bil izbran g. M. Vošnjak.

Iz drugih krajev. (Nov praznik na Ogerskem.) Na prošnjo kardinala-primasa so sv. oče papež dovolili, da se na Ogerskem zanaprej slavi poseben praznik Device Marije, patrone Ogerske. Letos se slavi ta praznik v nedeljo, dne 11. oktobra.

(Nove poštne spremnice) se uvedejo v promet s 1. novembrom za pošiljatve v tu- in inozemlje. Po pretečenem roku se zamenjujejo dosedanje spremnice proti novim, toda le do konca tega leta.

(Priporočba.) Zavarovanje vseh vrst pri »Unio catholica«. Pošteni, delavni zastopniki na deželi se iščejo. Več pove radovoljno glavni zastop v Gradcu, Radetzkygasse štv. 1.

Listič upravnštva in uredništva. Opozarjamo še enkrat na modri križec na zavitku, ki pomenja, da je dotični, pri katerega naslovu je to znamenje, naročino za dalje časa na dolgu. — G. M. M., org. v Mozirju: Izjavljamo, da Vi niste naš dopisnik, torej nam niste poslali one novice.

Loterijske številke.

Gradec 19. septembra 1896: 68, 88, 10, 47, 24
Dunaj » » 61, 77, 25, 63, 83

Razglas.

C. kr. okrajna sodnija v Mariboru za levi breg Drave naznanja:

Na prošnjo **Matije Vernik** tudi Wernigg, posestnika v **Jelenčevem vrhu**, dovoljena prostovoljna sodna dražba njegovih v kat. obč. Jelenčenberg ležečih k posestvu vlož. št. 42 k. obč. Jellentschenberg pripisanih parcel št. 11/4 stavišče s hišo št. 11, 11/5 stavišče s hlevom, 12 stavišče z gumnom, 86/1 in 86/3 travnik, 87/1 in 87/2 pašnik, 89, 90/1, 95/1, 95/2 in 96 vrt, 98, 99, 100 in 101 njiva s hišo in gospodarskimi stavbami vred ter vsem, kar je v tleh pritrjeno, vzdano, prikovano ali pribito in sicer na podlagi prošnje de praes. 7. septembra 1896, št. 13.757 priloženih dražbenih pogojev, ter zato določen dan na

2. oktobra 1896

ob 10. uri predpoldnevom na licu mesta v Jelenčevem vrhu pri hiš.-št. 11.

Ta posest se proda le za ali nad določeno ceno 5500 gld. in mora vsak dražbenik položiti v roke sodnijskega poverjenika vadij 10%, to je 550 gld.

Natančnejši pogoji so na ogled pri c. kr. okrajni sodniji in c. kr. notarju dru. **Franc Firbas** v Mariboru.

C. kr. okr. sodnija v Mariboru, za l. br. Dr. dne 9. septembra 1896.

L. S.

Dekleva m. p.

Kdor si hoče eksistenco oskrbeti,
Kdor hoče zaslužiti denar,
Kdor hoče pri gospodarstvu varčevati,
naj kupi: 1-6

Pauly-jevo knjigo receptov,

ki obsega nad 1000 receptov, kako je lahko in po ceni samemu pripraviti — brez aparatov in strojev — vse le mogoče reči za dom in trgovino, nadalje vse vrste likerov, žganih pijač, balzamov, životnih esenc, skrivnostnih pomočkov, kisa, medice, mošta, 17 vrst različnih vin, vina iz jagod, piva, vkuhanega sadja, peciva, zdravil za ljudi in živino, mila, pomade, črnila, gorčične vmake itd. itd. Da je knjiga dobra in rabljiva pričuje to, da je bila na razstavah v Zagrebu, Aradu, Gradcu, Strasburgu in Temešvaru odlikovana z veliko srebrno svetinjo. Knjiga obsegajoča 320 strani stane broširana 2 gld. v platno vezana 3 gld. in je zakladnica za vsako obitelj, neobhodno potrebna vsakemu krčmarju in trgovcu. Dobi se pri **Maksu Pauly** v **Köflach-u** (Štajarsko).

Minuendo-dražba

za stavljenje nove mežnarije v **Ljutomeru** bode v nedeljo, dne **4. oktobra** ob 3. uri popoldne; udeležniki morajo položiti 300 gld. vadija, in si lahko že poprej pregledajo načrt, proračun in pogoje pri načelniku konkurenčnega odbora g. **Ivanu Vaupotiču**.

Konkurenčni odbor v Ljutomeru,
dne 22. septembra 1896.

1-2 **Ivan Vaupotič** m. p., načelnik.

Mežnarsko službo

želi nastopiti na večji ali manjši župniji mož z dobrim spričevalom, ki je več tudi krojaštva. Več se izve pri upravnistvu tega lista. 1-2

Žganjarija

R. Wieserja v **Hoči** pri **Mariboru**.

Največa žganjarska zaloga na Štajarskem po čuda nizkih cenah. Zdravilski konjak za bolestnike in okrevalce, kemično razložen in spoznan za čisto vinsko prekapnino. 33

Izdajatelj in založnik kat. tisk. društvo.

Nova obrt!

Spodaj podpisani vljudno javlja visokočastiti duhovščini in p. n. občinstvu, da je s 15. septembrom t. l. v **Grajski ulici** (**Burggasse**) št. 8. začel

pasarsko in pozlatarsko obrt.

Vsled svoje večletne prakse, ki si jo je pridobil doma in v inozemstvu, in oskrbljen z najboljšim potrebnim orodjem, je v stanu, izvršiti vsa v njegovo stroko spadajoča nova dela pod jamstvom pri cerkvah in privatnih poslopih, kakor tudi izdelati monštrance, kelihe, ciborije, svečnike, kandelabre za altarje, križe, kadilnice s čolnici vred, svetilke, lustre, harmonično vglasheno zvonenje, strelovode itd. itd.

Sablje za uradnike se francosko pozlačujejo.

Stara nerabljivo cerkveno orodje in drugi predmeti se pod jamstvom trpežno pozlatijo ali posrebrjo.

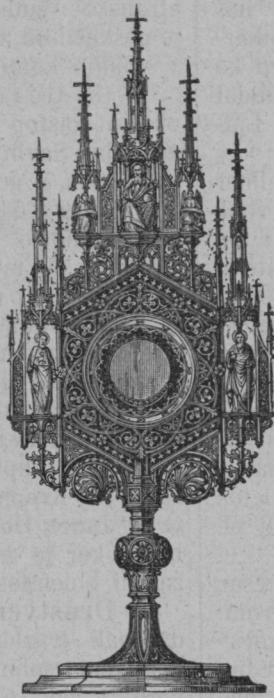
Kupuje se staro zlato, srebro, medina itd.

Vzorci in načrti so na vpogled.

Priporočujoč se za blagovoljna naročila, podpis se velespoštovanjem

Jožef Trutschl,

pasar in izdelovatelj brončnih rečij.

1-3

Veliko vinsko prešo

po ceni proda **Ana Tieber** na **Laškem** (Markt Tüffer). 1-2

Avstrijsko

podjetje daje postranski zaslužek. — Vprašanja pod „Zukunfts vorsorge“ **Gradec**, poste restante. 1

Službo mežnarja in orgljarja

takoj nastopi 23 let star, neoženjen in v cecilijanščini izurjen fant. Oglasila naj se pošiljajo na: **Valentina Domanjko**, mežnarja pri sv. Križu zgor **Ljutomera**. 2-2

Mala zidana hiša

prav blizu Maribora z 2 sobama in 2 kuhinjama s kletjo se prav po ceni proda. Naslov pove upravnistvo tega lista 1-2

Razpe

uradne pečate

najceneje priskrbi

Tiskarna sv. Cirila v **Mariboru**.

Lepo posestvo

v **Spodnjih Poberžah** pri **Mariboru** s zidano hišo in hlevi, 9½ oralov rodovitne zemlje (njiv), se prav po ceni proda. Več se izve pri upravnistvu tega lista.

Mizar

Josip Kregar
v **Mariboru**.

Zaloga:

gosposke ulice 25.

Delavnica:

grajske ulice 38.

priporoča p. n. občinstvu svojo že od leta 1878 obstoječo zalogo v lastni delavnici izdelanega pohištva, kakor cele garniture za spalnice in obednice in dvorane iz ameriškega in domačega orehovega lesa, v naravni barvi, temno ali svetlo polirane v raznih slogih, po nizkih od nobene konkurence dosegljivih cenah.

Naročila po obrazcih in načrtih, sofe, žimnice itd. se izvršujejo dobro in po ceni. 9-12

Vezi za cepljenje trt iz patentovanega gumija

po načinu profesorja **Göthe**, kakor tudi dr. **Kröczer**-ja prodaja jedino pristna

c. in kr. dvorna tovarna za gumi in celluloid

J. N. Schmidler.

Glavna zaloga:

VII½ **Stiftgasse** 19.

Dunaj.

Podružnica:

I., **Graben** 10.

Naslov za telegrame: „**Gummischmidler**“.

15

Odgov. urednik **B. Ferk**.

Tisk tiskarne sv. Cirila.

(Odgov. **L. A. Brože**.)